

ŝuldas ? ~ ofte ni kune promenis ! ~ multe vi suferis Z ! ~ da tempo k laboroj estas perdata por la ellernado de fremdaj lingvoj Z ! ~ multe vi donus por tio, se vi povus vidi Z. 2 Nerekte demanda konjunkcio, kun sama signifo: diru al li, ~ da gastoj venos; mi volus scii, ~ de la ŝtofo ili pretiĝis Z; mi volus scii, ~ estas vera via humileco B; la malgranda faritaĵo malaperas ĉe la rigardo, ~ fari restas Z.

3 Relativa konjunkcio, signifanta « (tiel granda nombro aŭ kvanto), kiel » : ~ da kapoj, tiom da ĉapoj Z; ~ da homoj, tiom da gustoj Z; mi havas tiom da mono, ~ vi; mi prenas kiel atestantojn vin ĉiujn, tiom ~ vi estas Z; ĉiuj donas al mi prunte (tiom), ~ mi volas Z; tiom malproksime, ~ iras la rigardo; kolekti ĝin ĉi en tia kvanto, ~ li bezonas por manĝi Z. 4 Relativa konjunkcio, signifanta « laŭ la mezuro, laŭ kiu... » : ~ mi vidas, vi havas nur unu filon; la apero, ~ mi komprenas, al nia land' malbonon antaŭdiras Z; mi estas je unu jaro pli juna, k tamen je ~ mi estas pli saĝa ol vi Z ! ĝi estas pli da malbono, ol ~ mia kapo povas elpensi Z; la azeno jam ne iros pli rapide, ~ ajn vi lin batos Z; ~ ajn ni rompis al ni la kapon, ni ne povis kompreni Z; la lingvo esp-~ malgraŭ sia absoluta reguleco k facileco penis, ~ nur eble, konservi la neŝanĝitan formon de la vortoj Z. Rim. : La esenca senco de kiel estas la maniero, tiu de kiom estas la mezuro. Sed ĉar kiel signifas ankaŭ la gradon, k kiom la metaforan mezuron, oni vidas, ke la du konjunkcioj povas kelkfoje esti sendiference uzataj (Kp KIEL EBLE PLEJ Z; KIOM NUR EBLE Z). ~a. Adjektivo, demandanta pri kvanto, nombro, rango de : ~a ĥoro nun estas Z ? sur ~a etaĝo li loĝas ? sur ~a paĝo troviĝas tiu vorto ? ~jara vi estas ?

kiosko. Ĝardeno paviloneto.

* **Kiraso.** 1 Metala, iafaje leda armajo, ŝirmanta la bruston k dorson : ~o de kavaleriano. 2 Aro de la ŝtalaj platoj fiksitaĵ sur militŝipo, por ĝin ŝirmi kontraŭ pafaĵoj (Kp BLENDAĴO). 3 Osta, kornea aŭ kalka tegajo, kiu ŝirmas la korpon de testudoj, krustuloj kc. (Kp KARAPACO). ~1 (tr). Provizi per ~o : menso ~ila de (obstina en) antaŭjuĝoj k fiereco.

Kirli (tr). Komunikali al fluaga rapidan turnmovon, kiu ĝenerale nasas ŝaŭmon ;

ronde forte agiti : ~i ovojn B, kremen; la uragano ~is la ondegojn de la maro; la folioj pelitaĵ de l' vento ~e flugis. Kp VIPI. ~iĝi. Turniĝi rapide kun ŝaŭmo : la maro ~iĝis sub la vento; polvo, neĝeroj ~iĝas en la aero; (f) la pensoj ~iĝis en lia cerbo. ~(aĵ)o. Rapida, ŝaŭmanta rondturno : ~aĵoj el flamo k cindro kouras la stratojn; akvo~o Z; vento~o Z; ~ov-entego (Kp CIKLONO); (f) ~ego da tumult-aj emocioj.

Kirŝo. Speco de ĉerizbrando.

kirurgo = ĥirurgo Z.

kirurgio = ĥirurgio Z.

* **Kisi** (tr). 1 Tuŝi per la lipoj por esprimi amon aŭ respekton : ~i la manon al iu Z; ~i iun sur la vangoj; ~i krucifikson; batu malbonulon, ti vin flatos, ~i, li vin batos Z. 2 (f) Milde, delikate tuŝeti : la ondoj al~as la kolonojn; la branĉoj ~as la klaran spegulon de la akvo Z; la lastaj radioj de la suno silente ~is la supron de la montoj. ~o. Ago ~i : 1 ordonita ~o havas guston maldolĉan Z; interŝanĝi ~ojn; premi ~on sur la vangon de iu Z; kovri iun per ~oj Z; sendi perfin-gran ~on al iu Z; ~o de Judaso Z (amikaĵo de perfidonto); 2 la arbaron jam tuŝis la flava ~o de aŭtuno B.

* **Kitelo.** Vasta manikhava vira vesto el vulgara ŝtofo, kovranta de ŝultro ĝis genuoj; longa bluzo.

* **Kiu.** 1 Demanda pronomo uzata sen ia resendo al apuda substantivo k mon-tranta personon : ~ venis ? 2 Demanda pronomo uzata por resendi al apuda substantivo k montranta personon aŭ objekton : ~ el ni kapablus tion ? el tiuj libroj ~n vi prenos ? 3 Demanda adjektivo pri personoj aŭ aĵoj : ~ lernanto tion faris ? ~n daton ni havas hodiaŭ ? pri ~ libro vi parolas ? 4 Relativa pronomo pri personoj aŭ aĵoj : ~ vivos, tiu vidos Z; plej bone ridas, ~ laste ridas Z. Kp KIA. Rim. : Kvankam Z ne ĉiam obeis tiun regulon, estas nepre konsilinde uzi **kiu** ajn k ĝenerale ĉiujn korelativajn vortojn komencantajn per **k**, kiam ili estas akompanataj de la insista nedifinita vorteto **ajn**, nur en dependa prop. kompletiganta la sencon de alia sendependa memstara prop., k uzi en la sendependaj mem-signifaj propozicioj nur la formojn komencantajn per **i** aŭ **ĉi** : 1 ~ ajn venos,